

[Link til materiale](#)

Klar, parat, skolestart

Afsnit 3: "De farlige fra fritten"

Læremidlet	Klar, parat, skolestart, DR
Medietyper	Tv-udsendelse
Fag	Dansk
Målgruppe	0.-1. klasse
Nøgleord	Alle ord tæller, humor, sprog, sproglig bevidsthed, skrivning, mundtlighed, skolestart, trivsel, venskaber, relationer, nervøs, bange, modig

Fagligt fokus

Denne vejledning indgår i læseprojektet "Alle ord tæller", som er et projekt i samarbejde mellem bl.a. DR, bibliotekerne og CFU Danmark. Projektets formål er at styrke børns læsekultur ved at arbejde undersøgende og eksperimenterende. "Klar, parat, skolestart" er 12 tv-udsendelser fra DR Ramasjang, hvor vi følger Elly, Oscar og deres nye klassekammerater, når de starter i skole. I de forskellige afsnit får vi lov at være med i de udfordringer og sejre, de oplever sammen. Hvert afsnit tager udgangspunkt i et tema. Serien er bygget op som Oscars tilbageblik på sin egen skolestart, som han fortæller sin datter Rosa, der skal starte i skole. I hvert afsnit er der en fængende og humoristisk musikvideo, som understøtter temaet, som både du og dine elever helt sikkert har lyst til at synge med på og danse til.

Denne vejledning tager udgangspunkt i seriens tredje afsnit: "De farlige i fritten". Ella, Oscar, Malthe og Petra er startet i SFO og er bange for de store elever, for hvis man kigger dem i øjnene, er man dødsens...

Tema: At være nervøs.

Sprogligt fokus

Elever kan allerede fra skolestart bruge sproget på mange forskellige måder og i mange forskellige situationer. Men der er sikkert også situationer, hvor dine elever oplever, at de bliver udfordret i at formulere det, de gerne vil i de forskellige situationer, de møder.

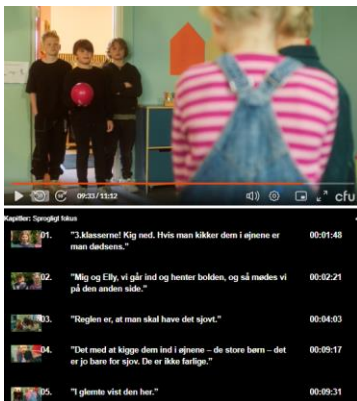
I vejledningerne til de forskellige udsendelser af "Klar, parat, skolestart" får du inspiration til, hvordan du og dine elever kan arbejde med forskellige udsagn fra temaerne i afsnittene. På den måde bliver det helt konkret for eleverne, hvordan de kan bruge sproget og udtrykke sig i forhold til de forskellige udfordringer, som de møder. Fx at skulle håndtere konflikter eller bede om hjælp.

De 12 udsendelser har fokus på følgende temaer:

- Afsnit 1: "Første Skoledag" (at skabe nye venskaber og relationer)
- Afsnit 2: "Fars lille, store pige" (at være pinlig)
- Afsnit 3: "De farlige fra fritten" (at være nervøs)
- Afsnit 4: "Jeg skal tisse!" (at opleve ubehag)
- Afsnit 5: "Venskabskagen" (at sige undskyld)
- Afsnit 6: "Elly alene i verden" (at føle sig udenfor)
- Afsnit 7: "Fødselsdagen" (at være bange for ikke at leve op til andres forventninger)
- Afsnit 8: "Legetøjsdagen" (at være urolig i kroppen)
- Afsnit 9: "Kan du stave til hundelort?" (at være sårbar)
- Afsnit 10: "Kreakrisen" (at kunne håndtere konflikter)
- Afsnit 11: "Rådden-banan-dag" (at føle sig presset)
- Afsnit 12: "Venner for evigt" (at være ærlig)

Hver udsendelse er inddelt i kapitler, som understøtter det faglige og sproglige arbejde i klassen. Hvis du ikke før har brugt kapitelmærkninger i en tv-udsendelse på mitCFU.dk, er der hjælp at hente her: <https://wiki.mitcfu.dk/soeg-i-samlingerne/tv/>

Dine elever vil i dette afsnit se eksempler på, hvordan ord kan få stor betydning. Oscar, Elly, Malthe og Petra har hørt, at de er dødsens, hvis de ser 3. klasserne ind i øjnene. Der er også noget med sixpack og andre ord, som de ikke helt ved, hvad betyder. Det sproglige fokus i denne vejledning er ord og deres betydning, og hvordan noget, der er sagt for sjov, kan blive opfattet i alvor.

Idéer til undervisningen

Krop og leg

For at give eleverne en forforståelse for det sproglige fokus om ord og deres betydning, kan de, inden I ser udsendelsen, øve sig i at tale om ting, som både kan siges i sjov, men som også kan blive opfattet i alvor. Tal først om, hvad det betyder, at udsagn kan blive forstået på flere måder, og hvordan det kan føre til misforståelser. Lad eleverne gå sammen to og to, og lad dem finde på et par eksempler, som kan forstås på flere måder. Tal efterfølgende om, hvordan det føles, når man er i tvivl, om noget er rigtigt eller sagt for sjov. Det er en god måde at give dem en sproglig og kropslig fornemmelse for, at sprog kan sætte kropslige aftryk, og af den usikkerhed, der opstår, når man er i tvivl om betydning. Hvis opgaven er for svær, så find på et par udsagn, som eleverne kan forholde sig til.

Se og oplev

Se afsnittet "De farlige fra fritten" uden afbrydelser, så eleverne kan opleve og indleve sig i personerne, universet og handlingen.

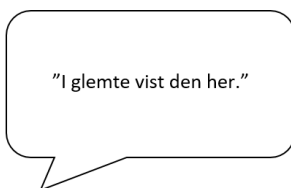
Tal sammen og tænk

Når I har set udsendelsen, kan I enten fælles eller i små grupper eller makkerpar tale om hvordan Oscar, Elly, Malthe og Petra reagerer på, at de har hørt, at de er dødsens, hvis de ser 3. klasserne ind i øjnene.

Skarp på opgaven

Til vejledningen er der udarbejdet taleboblere med replikker fra udsendelsen, som du kan arbejde med sammen med dine elever for at få styr på udsendelsens kronologi og for at sætte fokus på sproget i situationen omkring at være nervøs.

cfu

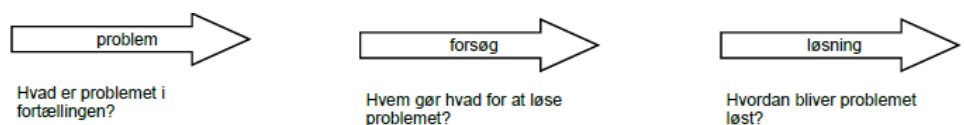

Eksempel på taleboble

Start med at læse taleboblerne højt for eleverne og find i fællesskab ud af, hvem der taler. Replikkerne findes i kapitlemærkningen, hvis I har brug for at se de steder, hvor replikken indgår i afsnittet. Taleboblerne er vedlagt som elevmateriale og kan printes.

I kan bagefter sætte taleboblerne op på tavlen i kronologisk rækkefølge, så eleverne får en forståelse for handlingen. Selvom de fleste elever ikke kan læse endnu, så skaber det struktur og overblik at være med i processen.

Der er i elevmaterialet vedlagt tre overskrifter, som replikkerne kan inddeles i:

Lad eleverne i fællesskab give et bud på, hvilke taleboblere der hører til under de forskellige overskrifter, og placer overskrifterne over taleboblerne, så det bliver visuelt for eleverne.

Under **Tal sammen og tænk** var der lagt op til, at eleverne skulle forholde sig til, hvordan Oscar, Elly, Malthe og Petra reagerer på, at de har hørt, at de er dødsens, hvis de ser 3. klasserne ind i øjnene.

Du kan ved at bruge den tomme taleboble tegne og skrive, hvad du før har sagt for sjov. Ved at modellere det for eleverne og tænke højt får de et indblik i, hvad de kan tænke og overveje, når de selv skal tegne en taleboble.

Syng og dans

I udsendelsen er der en sang, som kan bruges i forbindelse med et break, så dine elever får danset og bevæget sig. Sangenes tekster understøtter temaet i udsendelserne. Lad derfor eleverne høre nogle udvalgte sætninger og tal om, hvordan de passer sammen med det, som udsendelsen handler om.

Uddrag fra sangtekst:

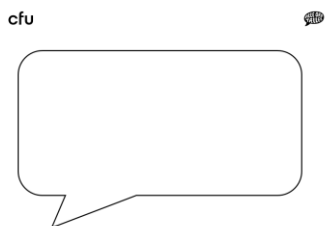
Vi skal ha' det sjovt hele dagen
Ruller kun med en regel – alt skal være sjovt
Der er altid fri leg, når I sam' mig, min pædagogik: Mere leg, mere slik

Skriv, tegn og udtryk

Lad eleverne lave deres egen taleboble i skrift og tegning, hvor de forholder sig til, hvad de har sagt for sjov eller kunne sige for sjov.

Del med en ven

Når eleverne har skrevet og tegnet deres talebobler, kan de dele den med en klassekammerat.

Eksempel på taleboble

Supplerende materialer

I projektet er der udviklet forskellige aktiviteter til print på bibliotekernes side, som kan bruges i undervisningen:

<https://www.laesesporet.dk/klar-parat-skolestart-paa-biblioteket>

Da afsnittene lægger op til, at forældre også involveres i skolestarten, har bibliotekerne også lavet en side, der er henvendt til forældre:

<https://www.laesesporet.dk/klar-parat-skolestart>

Brug fx nippapperen som samtalestarter til at tale om skolen. Den vil kunne hjælpe eleverne med at sætte sprog på deres skolestart.

DR har ligeledes lavet en side med forskellige ressourcer ind i temaet skolestart og til udsendelsen Klar, parat, skolestart:

<https://www.dr.dk/boern/alleordtaeller/tema/klar-parat-skolestart-til-laerere-og-paedagoger>

Nippapper med samtalestartere

På mitCFU.dk er der flere læremidler, som du kan supplere med.
Gå fx på opdagelse i e-bogen "Garmanns sommer", som er en smuk og poetisk billedbog om Garmann og hans bekymringer for at begynde skole:

<https://mitcfu.dk/CFUEBOG1066307>

Eller se filmen om Villads fra Valby, som handler om en dreng med en livlig fantasi, som de voksne slet ikke forstår. Det betyder, at han tit overtræder de usynlige "voksenregler" for, hvad man må og ikke må:

<https://mitcfu.dk/CFUFILM1071794>